

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 31.

Субота, 24 Новембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 7 сати изјутра.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ.

Ми сада живимо у потпуној владавини демократије. Нема земље на кугли земљиној (изузев дивљачке) где демократија није себи осигурала владавину.

Демократија значи владавину народа, на супрот владавини једнога човека, једне групе људи (олигархија) или једне класе људи (племство, свештенство и т. д.).

Демократија је ван сваке сумње праведна форма владавине, јер признаје потпуну једнакост и не смета развијању способности.

Али и демократија није најсавршенији облик владавине. Није из простог разлога, што тражи испуњење извесних услова, па тек кад се ти услови испуне, онда она може бити врло добар, ако не савршен облик владавине.

Управљати собом није лака ствар. У приватном животу видимо, да многи људи пропадају, да им иде рђаво, што не умеју и што не могу собом управљати. Томе су узрок разне околности, али је најважнија околност — недовољно васпитање, недовољно знање. Што је човек васпитанији, што има више знања (био он сељак, занатлија, трговац или чиновник) све ће боље напредовати у животу, све ће боље користити и сам себи и друштву у коме живи. Од невешта и гора плаче, вели наша народна пословица.

Такав је исти случај са управом у држави у демократским државама. Да демократски систем владавине буде што бољи, што напреднији и што кориснији потребно је, да народ буде што просвећенији. Није одлика демократије што народ управља државом, већ што просвећен народ управља државом. Зато демократија има успеха и онде је у стању одржати се, где је народ просвећен.

Ко просвећује народ? На првом месту и највише школа. Учитель народне школе, он је просветитељ народни — он просвећује децу и утиче на одрасле, на своје суграђане. Њему је поверен врло велики задатак у друштву и у држави, нарочито у модерној демократији.

Зато треба наша прва брига да буде, да спремимо што већи и што бољи учитељски под-

младак. До сада смо у старим нашим границама имали само три мушке учитељске школе (у Јагодини, Алексинцу и Неготину). То је врло мало било и за тадање прилике, за садање је апсолутно недовољно. Изумимајући нове српске крајеве који имају већ својих, и те добрих учитељских школа, Србија у старим границама (по букурешком миру) треба да има бар осам, па и свих десет учитељских школа. Васпитање у тим школама треба да буде сходно циљу; да настава у народној школи не значи самоједино поучавање народа у писмености, већ и у упознавању народа у грађанским дужностима, и на привредно просвећивање народно. То многоструко образовање потребно је нашем учитељу, ако мислимо, да никола даде оне резултате, који се од ње с правом очекују.

У вези с тим је и побољшање учитељских плата, нарочито почетничких. То је боно место у нашем учитељству, и оно је многог одушевљеног младог просветног радника отерало на друго поље рада — а на штету народне просвете.

О свему томе треба на време промислити, и на време отпочети посао. Мил. М.

Ратно и политичке вести.

ДОЛАЗАК СРПСКЕ ВЛАДЕ.

Са Крфа јављају, да су српски влада и акредитовани савезнички посланици отпутовали за Београд и да су савезничке базе на Крфу укинуте.

ФРАНЦУЗИ О ЈУГОСЛАВИЈИ.

„Журнал де Деба“ пишући о конференцији у Женеви, изјављује, да ће Југославени својом слогом доказати, да начело народности, у чије име траже уједињење, није пука илузија, него конкретан чин. Закључује, како је корак Пашићев код савезника ради признања југославенске владе, учинио на све Југославене најбољи утисак, и да ће савезници учинити све, како би се повољни резултати што пре постигли.

МАКЕНЗЕН ИНТЕРНИРАН.

Из Будимпеште јављају, да је Макензен, после дугог опирања, и јзад пристао, да он и трупе његове, које се налазе на мађарској територији, буду интернирани. На ову одлуку његову највише су утицале поруке из Немачке, да за сада

не долази у Немачку, где је јавно мњење страшно озлојеђено, због опустошавања и варварских поступака његове армије приликом окупирања Србије, што је изазвало праведан гнев целог света против немачке нације.

НЕМАЧКА ФЛОТА.

Команда немачке поморске флоте добила је вест од команде енглеске флоте, да моринска комисија савезничких флота није опуномоћена преговарати са заступницима радничког и војничког већа.

ФРАНЦУЗИ ЗА БУДИМПЕШТУ.

Два претходничка пука двеју француских дивизија намењених за Будимпешту стигле су у Београд, одакле ће наставити свој пут за Будимпешту.

БЕЧ НЕЋЕ БИТИ ОКУПИРАН.

Из Беча јављају, да су неки листови јавили, да ће тамо ускоро доћи италијанске трупе да га окупирају. Ова вест изазвала је панику у Бечу, те је народна влада похитала да ту вест демантује као скроз нетачну, догађући да у Бечу влада мир и ред, те нема ни потребе ни разлога за какву страну окупацију.

ПРОМЕНЕ У НЕМАЧКОЈ ВЛАДИ.

Из Берлина јављају, да су државни подсекретари у министарству спољних послова фон Мум и фон ден Буше поднели оставку. У исто доба очекује се да многи чиновници тога министарства изиђу из службе.

ПИШЋАН ПАО.

Из Пеште јављају, да су Чехо-словачке трупе прејуче заузели после веће борбе Пишћан, чувену бању. Мађари се повлаче нагло у неред.

Признање Србији.

Заслуга српске војске за брзо и сјајно решење светскога рата неоспорна је, њу признају пријатељи и противници Србије. Одмах после пробоја бугарског фронта ухваћен је радиограм, кога је тадањи цар Вилхем упутио био бугарском краљу Фердинанду Кобургу. Тај телеграм гласи: „Шесдесет хиљада српских војника решише европски рат. Срамота!“

То је најбоље признање заслугама храбре српске војске.

У исто доба наши храбри савезници, енглески и француски официри, у више су при-

лика јавно изјевили: да је српски успех на солунском фронту скратио рат за 6 до 8 месеца!

ЉУБОМИР КОВАЧЕВИЋ

У Врњачкој бањи умро је 19. ов. м. Љубомир Ковачевић, државни саветник и маркантна појава у нашем јавном, научном и политичком, животу.

Пок. Ковачевић рођен је у селу Шетници код Ваљева, 29. фебруара 1848. После свршене Велике Школе био је дуго година наставник Учитељске школе, док год. 1892 није изабран за професора Српске Историје на тадањој нашој Великој Школи.

Ковачевић је био знатан и ваљан раденик на пољу српске, поглавито средњевековне, историје. Он је први, поред пок. И. Руварца, унео критички метод у испитивање наше прошлости, и разбио многе заблуде, које су до тада владале у науци. Писао је многобројне расправе, поглавито генеалогске и хронолошке из доба Немањина, сем тога је издавао многе наше старе споменике. Најглавнији резултати до којих је Ковачевић дошао јесу: да Вукашин није убио цара Уроша, и да Вук Бранковић није издао на Косову. У друштву са Љуб. Јовановићем написао је Историју Српског Народа за средње школе, а такође у заједници са Јовановићем две свеске Српске Историје (до Немањина), које су изишле у издању Српске Књижевне Задруге.

Пок. Ковачевић био је члан многих наших просветних и хуманих установа, а тако исто и ревносан члан друштва Св. Саве, пишући у „Братству“ многе лепе чланке о крајевима и прошлости Старе Србије и Македоније. За научне заслуге постао је члан Српске Краљевске Академије Наука, члан југославенске Академије Знаности у Загребу као и других учених друштава југославенских.

Био је два пут Министар Просвете: први пут у напредњачком кабинету Стојана Новаковића 1895, а други пут у фузионашком кабинету д-ра М. Вујића 1901. године.

У свом раду пок. Ковачевић одликовао се вредношћу, поштењем и љубављу према народу.

Год. 1912 доживео је вели-

КОЛОСЕУМ

Представе почињу радним даном од 3—9 и по часова,
а недељом и празником од 2—9 и по часова.
Четвртом и понедеоником нов програм.

КОЛОСЕУМ

ки удар: тада му је погинуо у битци код Куманова јединац син, Владета, писар Министарства Иностранних Дела. Ову тешку рану преболео је пок. Ковачевић са ретким патриотским стојицизмом.

Бог да му душу прости и вечан му спомен!

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Команда Места.

Да се јаве овој Команди ради саопштења: Рез. пеш. кап. II кл. г. Коста Милутиновић професор из Неготина на бр. све Команде 1515. — Рез. пеш. кап. II кл. г. Ђурђе Димитријевић на позив бр. 1361. — Обвезник чиновн. реда Александар М. Крстић. — Драга Леви ва бр. 1447. — Поручник г. Петра Јанковић на бр. 1311. — Макарије Мушицки на бр. 1454. — Сава Владимировић цариник, царинарница на Сви на позив бр. 1446. — Милош Стефановић проф. Београдске Реалке на позив бр. 1306. — Рез. пеш. п-поручник Властимир Ж. Стефановић на позив бр. 1259. — Удова Треза Павти на позив бр. 1392. — Актив. п-поручник Животије Милутиновић на позив бр. 1276. — Актив. кап. I кл. Јеленко Иговић на позив бр. 973. — Административни чиновник II кл. Милан Остојић на бр. 1549. — Рез. кап. II кл. Љубомир Т. Станишић на бр. 1548. — Пеш. п-поручник Милутин П. Нушић на бр. 1547. — Обвезник трупне коморе Дунав. пеш. пука III поз; Миливоје Пачић на бр. 1546.

Сви лекари, који су предали болнице непријатељу, а нису поднели рапорт о свом заробљавању, да се одмах јаве Команди Места, ради саопштења.

Збор.

У престоријама Народног Дома код „Славије“, које су понова отворене, одржаће се у недељу 25. новембра у 9 сати пре подне јаван збор.

Објава Месне Команде.

Ради извесног саопштења треба да се одмах јаве Команди Места ова г. г. лекари из Београда: др. Душан Петровић, др. Менахем Русо, др. Драги Николић, др. Демостен Николајевић, др. Станислав Новаковић, др. Воја Суботић (млађи), др. Милован Миловановић, др. Милан Јевремовић и др. Јован Данић.

Наредба Команде Места.

Сва лица, која желе да добију извештај о својима да ли су живи и здрави и где се сада налазе, не могу га добити директно и умесно код Врховне Команде, већ само писменом молбом преко Команданта места у Београду, па ће им се писмено и одговорити.

Личне вести.

Допутовали су у Београд г. г. Михајло Тодоровић артиљер. потпуковник, Јован Наумовић пешад. потпуковник, Љуба Петровић инжењерски потпуковник, Ђура Докић пешад. пуковник и Крста Борџић артиљер. капетан прве класе.

У интересу сиротиње.

Да би се сиротиња могла бар мало изгрејати на овом убитачном времену, општина, немајући за сада још дрва на расположењу, решила се да обори неке тополе од Монс-пола ка Топчидеру. На иста места посадиће се друго дрвеће. Кад већ нема друга лека, морамо се помагати како можемо, јер је на сваки начин много паметније одржати људске животе, него дрвеће ради хладовине кад су топли дани.

Снабдевање Београда.

Дознали смо с надлежне стране, да ће влада узети у своје руке иницијативу о снабдевању Београда на-

сушним потребама. Крај свега тога, што је сад влада заузета врло важним и крупним државним пословима, ипак, с обзиром на то, што се показало, да је за снабдевање Београда, који је изложен пљачкању од стране кождераца, потребно и јаког ауторитета и доста средстава, влада се морала одлучити на овај корак. На тај начин ваљда ће сад поћи и мало боље и мало брже са одстрањивањем ове невоље у погледу снабдевања Београда најпотребнијим намирницама за живот, која дави његово становништво.

Позориште.

Данас се у позоришту у „Касини“ игра Нушићев „Свет“. Сутра у недељу даје се „Сеоски дола“, комад у четири чина са пезањем.

Позив ђацима.

Позивају се сви они ученици мушке реалне гимназије, који су били у хору и оркестру и учествовали летос на школском концерту, да у недељу 25. ов. м-ца у 9 сати пре подне дођу у Вишу Жезску Школу (Краљ. Натал. ул.) ради извесног саопштења.

Пажња типографима.

Позивају се типографи — радници Државне Штампарије, да у суботу 24. ов. мес. у 6 часова у вече дођу у друштвени стан, кафана „Два Побратима“, ради извесног договора.

Друштвени Управа.

Друштво за заштиту деце. Извештавају се госпође и господа из одсека за склоништа, као и они, који се до сад нису пријавили, да дођу у суботу 24. ов. мес. у друштвени стан у 3 часа по подне на седницу ради уређења општег склоништа.

Допутовали.

Бивши председник Министарског Савета г. Јов. Ђ. Авакумовић и шеф пресбирова у министарству иностраних дела г. Тодор Стефановић-Вилевски допутовали су из Беча, где су били конфинирани.

Повратак чланова Већа.

Јуче после подне отпутовали су сви чланови Народног Већа из Београда.

Исправка.

По једном страном листу донели смо и ми у јучерањем броју вест, да су српске трупе заузеле Турн Северин и т. д. Међутим, та је вест скрив нетачна.

Трамваји и осветљење.

Непријатељи, који су три године дана само жарили и палили по Србији, искористићу се апсолутно све што се могло искористити, не обзирући се ни на Божје ни на људске законе. Право приватне својине није имало никакве вредности пред њиховим личним или државним интересима, при чему се мора нагласити, да су први врло често били у претежности.

Тако су непријатељи и прелузеће за трамвај и осветљење искористили до последњег часа. Трамваје, који су били на вожњу, они су употребљавали за вучу дрва, песка и осталог материјала. Они су последњих дана вукли на трамвајским колима кревете, ормане, столице, шпархерте, пећи и разне друге упљачкане ствари, у опште све што се могло кроз прозоре да избацају, све што им се свидело, све што се могло понети и однети. Да се и земља могла понети, не би ни њу оставили. Целу електричну фабрику демонтирали су и упропастили; неке делове однели, неке покварили, неке закопали; вагоне покварили и онако на гомили оставили, онеспособљене за рад. Речу упропастили су цело предузеће, ваљда мислећи да му се тиме захвале за учињену услугу за ове три године.

Али, гле! После невероватно кратког времена, ми видимо јачас да је опет град осветљен и да је опет трамвај прорадио. Морамо заиста напоменути да су предузимачи у садашњој управи трамваја и осветљења, г. г. инжењери Љубивој Михајловић, Милосав Милошевић и Рубене Фарквћ уложили воље и труда, што се само и могло очекивати од младих и савремених организатора пуних добре воље и енергије.

Данас је већ цела фабрика доведена у ред. Град је осветљен, трамваји раде већ на две пруге, а управа се живо стара, да што скорије отвори и остале пруге, па чак и оне, које за време рата нису радиле. Преглецу Бог даје махове. Р.

Глас из публике.

На свеукупно грађанство, а нарочито на нас сиромашне слојеве, непријатно, управо страшно деловала је обзнана, да килограм брашна у општинским продавницама стаје две круне и два сексера.

Та цена погађа све, нарочито нас сиротињу, га и чиновнике, а нас је већина. Имућни људи, нарочито ратни трговци нису ни до сад живели од купона ни од реона, већ су плаћали највеће цене.

Општина треба да води рачуна о већини грађанства, а сви знамо, да не понављамо поврате ствари, како је наш свет у Београду до сад живео и како сад живи. Ако општина не може да нас одмах помогне како прилике изискују, нека нас бар не одмаже.

То је наш искрени савет, а паметном је доста и неколико речи.

Неколико грађана и грађанки.

Друговима радницима и интелектуалцима!

Позивамо све другове, раднике и интелектуалце, са чисто моралном прошлешћу, који стоје на темељу класне борбе пролетаријата, а који се не слажу са досадашњим радом српске Соц. Демократске Странке и њених представника, — да се у најкраћем времену јаве секретару Независне Социјалистичке Странке у Београду, другу Влади Марковићу, Босанска ул. 79, ради договора о нашем будућем раду.

Управа Независне Социјалистичке Странке

ОГЛАСИ

Св. Алимпија не славим због жалости.
Зора, удова Др. Љ. Кујунџића.

Др. К. Николић, пуковник у пензији, због жалости у кући, не може примати посете о свом Крсном имену Св. Алимпију. 2-2

О слави својој СВ. АЛИМПИЈУ не можемо ове године примати посете због жалости у кући. ЈЕВРЕМ А. НЕНАДОВИЋ са сестрама.

Тражи мужа Јана Ранковић из Дражеваца срез посавски округ београдски тражи свога мужа Велимира који је 1915 године као заробљеник олведен у Аустро-Угарску. Из Бера се јавио 1. Септембра ове год. Ко би шта знао о Велимиру, нека јави редакцији овога листа или његовој жени у Дражевац. 1-3

БАНКАМА, ФАБРИКАМА И ТРГОВЦИМА

Сређује књиге и из њих прави потребне стање за пријаву штете.

Ко пликване ствари свршава темељно и сигурно.

МИЛАН М. МАКСИМОВИЋ
управник Пословне Банке
Ресавска ул. 33. 1-4

ШПИРИТУСА чистог продаје Апотека код Црвеног Крста. -- Београд -- Славија.

Болничарка искусна тржи место у кући код болесника, нарочито за шпанску грозницу. Кнез Лазара 14. 1-3

Једно ново зимско сако одело има на продају. Упитати пертира у хотел Македонији. 1-1

ТРАЖИМ СТАН са кујном и собом, с намештајем, на чистом месту.

Намештај у закуп.

Хотел „Македонија“
ПОРТИР.

2-2

Одлична ВИНА из сопственог винограда на продају. Упитати у винограду пок. Христића аве. 2-3

Виноградар или помоћник виноградарски потребан је. Првенство имају лица вична пециву ракије. Јавити се одмах у винограду пок. Христића адвоката. 2-3

ОФИЦИРГКО одело, чизме од руског лака, црне fine цивил панталоне и салонске лак ципеле, све ново на продају. Београдска ул. 1 у авлији над чесмом. 2-3

КАРЛОВАЧКА ВИНА

бела и црна, стара и нова, одабране врсте из властитих винограда;

РАКИЈЕ, шљивовице и комовице

Продаје на велико МАРКО Ј. ПОПОВИЋ

поседник винограда. — Сремски Карловци. 1-3

Драга Љ. Ковачевића са кћерима, Станком Светомира Матића, Милцом Милана Ракића, Оливером, астовима и осталом породицом извештава сроднике, пријатеље и познанике, да је њихов добар муж, нежан отац, таст ит. д.

† ЉУБОМИР КОВАЧЕВИЋ

државни саветник, члан Академије Наука у Београду, Зребу ит. д.

преминуо 19. ов. мес. у 10 час. у вече у Врњачкој Бањи недочекавши да у њој, препороћеној и увеличаној Домовини, за коју је и до последњег часа неуморно радио, ужива плод све. 1-3
Београд, Новембра 1918. год.